 rekomendacje
MPiPS

Warszawa 2014

Wydawca

Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich

AL. Jerozolimskie 65/79

00-697 Warszawa

www.crzl.gov.pl

Tel. +48 22 237 00 00

Fax +48 22 237 00 99

Publikacja bezpłatna

Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

REGIONALNA PLATFORMA WSPÓŁPRACY
**STANDARD DZIAŁANIA NA RZECZ
REINTEGRACJI SPOŁECZNEJ I ZAWODOWEJ**

Warszawa 2014

Publikacja powstała w ramach projektu systemowego realizowanego przez Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich pn. „Kompleksowe formy reintegracji społeczno-zawodowej w środowisku lokalnym”, zainicjowanego przez Departament Pomocy i Integracji Społecznej Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

Opracował Zespół Autorów z Instytutu Rozwoju Służb Społecznych w Warszawie, w składzie:

dr Marta Komorska
Anna Kuczyńska
Anna Mazur
Katarzyna Sokołowska
Andrzej Trzeciecki
Paweł Wiśniewski

Recenzja: dr hab. Mirona Ogryzko-Wiewiórowska, prof. nadzw. UMCS

© Copyright by Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej; Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich, Warszawa 2014

Publikacja bezpłatna

Nakład 1000 egz.

Projekt okładki: Anna Skrok

Korekta i skład: Joanna Iwanowska, Bożena Mazur

Druk i oprawa: Wydawnictwo Naukowe Instytutu Technologii Eksploatacji – PIB, Radom

Fotografia na okładce: © Gstudio Group – fotolia.com

Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Spis treści

Słowniczek RPW	7
Wprowadzenie – istota RPW	9
Rozdział I: Pilotażowy tryb tworzenia RPW	13
1. Wielkopolska RPW – wojewódzka platforma współpracy	13
2. Mazowiecka RPW – poziom województwa	13
3. Lubelska RPW – poziom województwa	14
4. Łąwska RPW – poziom powiatu	14
Rozdział II: Rekomendacje dla starostów i marszałków województw	15
Słowo końcowe	19

**Szanowni Państwo,
przedstawiciele samorządu terytorialnego,**

dorobek dziesięciu lat funkcjonowania ustawy o zatrudnieniu socjalnym pozwala stwierdzić, że działalność centrów i klubów integracji społecznej stała się trwałym elementem szerszego systemu wsparcia i pomocy osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym. Krajowa statystyka w 2013 roku odnotowała działalność 132 centrów integracji społecznej oraz ponad 220 klubów integracji społecznej, z tendencją wzrostu ich liczby w ciągu ostatnich kilku lat. Jednak nasycenie przestrzenne kraju tymi instytucjami jest nadal nierównomierne i nie zapewnia wszystkim potrzebującym dostępności do usług reintegracji. Chociaż dzisiaj podmioty zatrudnienia socjalnego są elementem sektora ekonomii społecznej określonym w Krajowym Programie Rozwoju Ekonomii Społecznej jako „otoczenie ekonomii społecznej” i od kilku lat budują własną ogólnopolską reprezentację pod nazwą Konwent Centrów i Klubów Integracji Społecznej, która staje się ważnym partnerem administracji publicznej w kreowaniu kierunków polityki społecznej, to zatrudnienie socjalne wymaga ciągłej promocji połączonej z szeroko rozumianą akcją informacyjną, skierowaną szczególnie do samorządów oraz wszystkich instytucji pomocy społecznej i rynku pracy.

Upowszechnianie wiedzy na temat korzyści płynących z realizacji zatrudnienia socjalnego w środowiskach szczególnie zagrożonych wykluczeniem, jak i zachęcanie do podejmowania inicjatyw tworzenia nowych jednostek wydaje się priorytetem z punktu widzenia roli, jaką Kluby Integracji Społecznej (KIS) i Centra Integracji Społecznej (CIS) odgrywają w przeciwdziałaniu wykluczeniu w środowisku lokalnym. Zadania jednostek zatrudnienia socjalnego sformułowane w ustawie o zatrudnieniu socjalnym podkreślają znaczenie współpracy międzyinstytucjonalnej w realizacji celów społecznych i prozatrudnieniowych, dlatego też jako głównych partnerów wskazuje się ośrodki pomocy społecznej oraz powiatowe urzędy pracy. Taka współpraca zaistniała już w wielu miejscach kraju, tworząc komplementarny system wsparcia dla osób długotrwale bezrobotnych korzystających z pomocy społecznej i borykających się z różnymi formami wykluczenia. Jednak doświadczenie pokazuje, że dobre przykłady często z trudem docierają do publicznej wiadomości i nadal nie są należycie upowszechniane i w pełni wykorzystywane.

Realizacja projektu systemowego „Kompleksowe formy reintegracji społeczno-zawodowej w środowisku lokalnym” była okazją do sformułowania zasad funkcjonowania Regionalnych Platform Współpracy (RPW) jako modelowego rozwiązania, za którego pośrednictwem instytucje administracji publicznej,

szczególnie administracji rządowej i samorządowej, odpowiedzialne za realizację kierunków lokalnej i regionalnej polityki społecznej, a także za uchwalenie strategii i programów rozwiązywania problemów społecznych są informowane o potrzebach rozwijania usług zatrudnienia socjalnego na zasadach partnerstwa instytucjonalnego. RPW przypisano rolę pozytywnego rzecznictwa zatrudnienia socjalnego w celu wpisania go w zakres narzędzi polityki społecznej prowadzonej na obszarze gminy, powiatu i województwa, a także podkreślania ścisłego związku zatrudnienia socjalnego z rozwojem różnorodnych form ekonomii społecznej.

Zaproponowany model RPW został przetestowany na szczeblu województwa i powiatu a jego wyniki należy ocenić pozytywnie. Wszystkie instytucje biorące udział w pilotażu potwierdziły zasadność przypisania RPW charakteru konsultacyjno-doradczego dla samorządu terytorialnego oraz rzecznictwa zatrudnienia socjalnego, ale także szerszego forum konsultacyjnego w obszarze pomocy społecznej, rynku pracy oraz ekonomii społecznej. Pilotaż Regionalnej Platformy Współpracy przyniósł, w ocenie instytucji administracji publicznej, nowe spojrzenie na synergiczne łączenie dyskursu w polityce społecznej. Warto poznać wyniki tego pilotażu, a także skorzystać z rekomendacji w ewentualnym tworzeniu podobnych rozwiązań w innych powiatach i województwach. Jest to ważne z punktu widzenia prowadzonych przygotowań do realizacji zadań w ramach takich krajowych programów jak: „Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020. Nowy wymiar integracji”, „Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej 2014–2020”. To programy przyjęte przez Radę Ministrów, które stanowią warunek *ex-ante* korzystania przez Polskę w nowej perspektywie finansowej ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego.

Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej

SŁOWNICZEK RPW

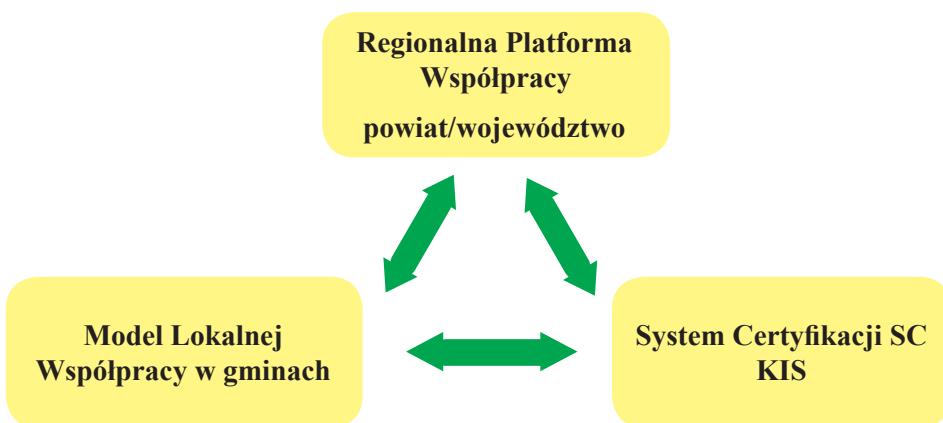
CIS	Centrum Integracji Społecznej – oznacza jedną z ustawowych form organizacyjnych podmiotu zatrudnienia socjalnego.
GMINA MLW	Pojęcie to odnosi się do gmin, które brały udział w działaniach pilotażowych MLW w ramach projektu „Kompleksowe formy reintegracji społeczno-zawodowej w środowisku lokalnym” lub gmin, które w przyszłości będą korzystały z rozwiązań MLW.
INTERESARIUSZ MLW	Pojęcie występujące w MLW odnoszące się do instytucji, podmiotu lub osoby fizycznej. Interesariusze MLW w działaniach pilotażowych są reprezentowani przez osoby wyznaczone przez kierownictwa instytucji, podmiotów. To również osoby o uznanym w środowisku autorytecie społecznym.
KIS	Klub Integracji Społecznej – oznacza jedną z ustawowych form organizacyjnych podmiotu zatrudnienia socjalnego
MLW	Model Lokalnej Współpracy – oznacza proces tworzenia instytucjonalnego partnerstwa lokalnego w gminie, którego główną osią jest zatrudnienie socjalne.
PAKT NA RZECZ MLW	Pojęcie występujące w MLW odnoszące się do projektu/ lub ostatecznej wersji porozumienia (umowy) o współpracy zawartego pomiędzy Interesariuszami MLW, którzy zadeklarowali chęć wspierania, a także uczestniczenia w działaniach zmierzających do utworzenia (reaktywowania) klubu integracji społecznej oraz rozwoju jego usług na terenie gminy, w której przebiegał pilotaż MLW.
PODMIOT ZATRUDNIENIA SOCJALNEGO	Pojęcie stosowane do jednostki organizacyjnej świadczącej usługi reintegracji społecznej, utworzonej zgodnie z procedurą i wymogami ustawy z dn. 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (tekst jednolity: Dz. U. 2011 r. Nr 43 poz. 225 z późn. zm.). Podmiotem zatrudnienia socjalnego jest centrum integracji społecznej lub klub integracji społecznej.
REINTEGRACJA SPOŁECZNA	Działania mające na celu odbudowanie i podtrzymanie u osoby uczestniczącej w zajęciach w centrum integracji społecznej, klubie integracji społecznej lub zatrudnionej u pracodawcy, umiejętności uczestniczenia w życiu społeczności lokalnej i pełnienia ról społecznych w miejscu pracy, zamieszkania lub pobytu.
REINTEGRACJA ZAWODOWA	Działania mające na celu odbudowanie i podtrzymanie u osoby uczestniczącej w zajęciach w centrum integracji społecznej i klubie integracji społecznej zdolności do samodzielnego świadczenia pracy na rynku pracy.

RPW	Regionalna Platforma Współpracy – oznacza nieformalny organ doradczo-konsultacyjny, tworzony na szczeblu województwa/powiatu, z wykorzystaniem istniejących już struktur organizacyjnych takich jak przykładowo: Powiatowa/Wojewódzka Rada Rynku Pracy, lub Powiatowa/Wojewódzka Rada Działalności Pożytku Publicznego. W skład struktury organizacyjnej Platformy Współpracy zapraszani są przedstawiciele (lub reprezentant) działających zespołów synergii lokalnej, reprezentujących instytucje zatrudnienia socjalnego. RPW może być także tworzone na bazie zespołów ds. ekonomii społecznej działających w strukturach powiatowych lub wojewódzkich poprzez dołączenie do nich przedstawicieli zespołów synergii lokalnej.
ZATRUDNIENIE SOCJALNE	Pojęcie odnoszące się do usług reintegracji społecznej i zawodowej, wykonywanych zgodnie z przepisami ustawy z dn. 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (tekst jednolity: Dz. U. 2011 r. Nr 43 poz. 225 z późn. zm.).
ZSL	Zespół Synergii Lokalnej – oznacza podstawowe narzędzie wdrażania MLW, które w praktyce oznacza grupę reprezentantów instytucji i podmiotów tworzących lokalny katalog partnerów utworzoną dla inicjowania i kontynuowania działań MLW na obszarze administracyjnym gminy.

WPROWADZENIE – ISTOTA RPW

Projekt systemowy „Kompleksowe formy reintegracji społeczno-zawodowej w środowisku lokalnym” służył wypracowaniu koncepcji współpracy międzyinstytucjonalnej, międzysektorowej zarówno w środowisku lokalnym, jak i na poszczególnych szczeblach samorządu w celu optymalnego wykorzystania rozwiązań, które daje ustawa o zatrudnieniu socjalnym. W ramach projektu wypracowano m.in. zasady tworzenia i rozwijania partnerstw na rzecz rozwoju zatrudnienia socjalnego w formie Modelu Lokalnej Współpracy (MLW) oraz określono zasady funkcjonowania Regionalnych Platform Współpracy (RPW) jako instytucji zajmującej się rzecznictwem zatrudnienia socjalnego na obszarze powiatu oraz województwa.

Rysunek 1. *Elementy modelowe projektu „Kompleksowe formy reintegracji społeczno-zawodowej w środowisku lokalnym”*

Źródło: opracowanie własne.

Kluczową rolą RPW jest rzecznictwo, a więc jej głównym celem jest dążenie do wprowadzenia problematyki usług reintegracji społecznej i zawodowej na regionalne fora dyskusyjne oraz do zakresu działalności organów doradczo-konsultacyjnych, jakie funkcjonują na poziomie powiatu oraz województwa¹.

¹ Porównaj z tezą J. Wygnańskiej: „Rzecznictwo jest sprawdzonym sposobem na zmianę sytuacji. Dzięki niemu można przekonać decydentów do zapewnienia wsparcia osobom i instytucjom, które pragną przejść od działań prowadzonych na rzecz konkretnych osób lub grup, do działań, których efekty będą udziałem całej populacji, każdej osoby posiadającej określony problem, [http://wiadomosci.ngo.pl/Rzecznictwo, czyli co?](http://wiadomosci.ngo.pl/Rzecznictwo,_czyli_co?) (23.10.2014).

Rzecznictwo zatrudnienia socjalnego winno być więc traktowane jako wyraz pozytywnego lobbingu, który należy kojarzyć z:

- propagowaniem usług reintegracji społecznej i zawodowej, szczególnie na obszarze gmin danego województwa/powiatu,
- wspieraniem tworzenia w gminach podmiotów zatrudnienia socjalnego, w tym formy, jaką jest klub integracji społecznej lub wyborem takich form organizacyjnych, które w swojej działalności statutowej zajmują się problematyką reintegracji społecznej i zawodowej (np. spółdzielni socjalnych),
- promowaniem gmin wdrażających MLW oraz podmiotów zatrudnienia socjalnego, działających na obszarze województwa/powiatu, oraz włączaniem ich przedstawicieli do organów doradczo-konsultacyjnych starosty i marszałka województwa.

RPW powinny zatem propagować korzyści wynikające z dostępności do usług reintegracji społecznej i zawodowej dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, które są realizowane w centrach oraz klubach integracji społecznej – jednostkach istotnie wspomagających i uzupełniających działalność instytucji pomocy społecznej i rynku pracy. Działania pilotażowe RPW były przeprowadzane w trzech województwach: wielkopolskim, lubelskim i mazowieckim oraz w jednym powiecie – iławskim. Na wymienionych obszarach były również testowane rozwiązania MLW. Warunkiem niezbędnym dla testowania propozycji tworzenia RPW było rozpoczęcie funkcjonowania przynajmniej jednego Zespołu Synergii Lokalnej (dalej: ZSL) na terenie gminy, która testowała MLW.

Ten warunek został spełniony przez wszystkich Realizatorów testu RPW, to znaczy:

- województwo wielkopolskie – do prac wojewódzkiej RPW został włączony ZSL Miasta Poznania, na zasadach partnerów doproszono ZSL Śrem i ZSL Stare Miasto,
- województwo lubelskie – do wojewódzkiej RPW zostali włączeni przedstawiciele wszystkich Zespołów Synergii Lokalnej biorących udział w działaniach pilotażowych MLW (7 gmin),
- województwo mazowieckie – do wojewódzkiej RPW zostali włączeni reprezentanci ZSL Thuszcz, ZSL Bulkowo oraz ZSL Słupno,
- powiat iławski (woj. warmińsko-mazurskie) – do powiatowej RPW zostali włączeni reprezentanci dwóch gmin: ZSL Iława oraz ZSL Lubawa.

Rysunek 2. Zespoły Synergii Lokalnej działające na obszarze pilotażowych RPW

województwo wielkopolskie

- MLW – Miasto Poznań,
- MLW – Stare Miasto,
- MLW – Śrem

województwo lubelskie

- MLW – Bełżyce,
- MLW – Godziszów,
- MLW – Gościeradów,
- MLW – Janów Lubelski,
- MLW – Biłgoraj,
- MLW – Modliborzyce,
- MLW – Tomaszów Lubelski

województwo mazowieckie

- MLW – Sochaczew,
- MLW – Bulkowo,
- MLW – Słupno,
- MLW – Tłuszcz,
- MLW – Legionowo k. Warszawy

województwo warmińsko-mazurskie

- MLW – Iława,
- MLW – Lubawa,
- MLW – Purda,
- MLW – Działdowo

Źródło: na podstawie informacji „Raportu końcowego MLW”, CRZL Warszawa 2014.

I. PILOTAŻOWY TRYB TWORZENIA RPW

Tryb tworzenia RPW w każdej z pilotażowych jednostek samorządu terytorialnego był nieco inny poprzez dostosowanie go do lokalnych potrzeb oraz możliwości już funkcjonujących rozwiązań. Zawsze kierowano się wytyczną dotyczącą umocowania problematyki zatrudnienia socjalnego w organie doradczo-konsultacyjnym samorządu powiatu i województwa.

1. Wielkopolska RPW – wojewódzka platforma współpracy

Koordynatorem tworzenia RPW w Wielkopolsce był Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Poznaniu. Powstała specjalna grupa robocza RPW, która stanowiła element struktury organizacyjnej Wojewódzkiego Komitetu ds. Ekonomii Społecznej², pełniącego funkcję koordynatora wdrażania „Regionalnego Planu Rozwoju Ekonomii Społecznej w Województwie Wielkopolskim na lata 2013–2020”. W dniu 24 lipca 2014 r. przyjęto zmiany do Uchwały Nr 3602/2013 Zarządu Województwa Wielkopolskiego z dn. 5 lipca 2013 r. w sprawie powołania Komitetu ds. Ekonomii Społecznej. W treści powyższej uchwały czytamy: *Zgodnie z regulaminem Komitetu ds. ekonomii społecznej, w jego ramach tworzone są również zespoły robocze. Pierwszym z nich jest Regionalna Platforma Współpracy, której celem jest uzyskanie w Wielkopolsce synergii działań instytucji odpowiedzialnych za realizację zadań reintegracji społeczno-zawodowej grup osób wykluczonych społecznie, wzmacniającej jakość i efektywność świadczonych usług. Kolejne zespoły robocze będą powoływane zgodnie z potrzebami i Regulaminem działalności Komitetu ds. Ekonomii Społecznej*³.

2. Mazowiecka RPW – poziom województwa

Tworzenie RPW na Mazowszu polegało na scaleniu współpracy już działających organów doradczo-konsultacyjnych. Mazowiecka RPW została utworzona jako samoistne forum konsultacyjno-doradcze przy Marszałku Województwa Mazowieckiego, na podstawie *Zarządzenia Nr 567/14 Marszałka Województwa Mazowieckiego z dnia 10 lipca 2014 r. w sprawie powołania Regionalnej*

² Patrz: raport końcowy z pilotażu RPW w Wielkopolsce pt.: *Pilotażowy test funkcjonowania RPW w realizacji usług reintegracji społecznej i zawodowej*”, ROPS Poznań, 2014 r., s. 18.

³ Tamże, s. 19.

Platformy Współpracy Województwa Mazowieckiego (RPW WM). Powołanie niezależnego organu spowodowało, iż tematyka zatrudnienia socjalnego stała się istotną w debacie publicznej dotyczącej kierunków prowadzenia polityki społecznej. RPW w województwie mazowieckim tworzą przedstawiciele: administracji rządowej i samorządowej szczebla wojewódzkiego, organizacji pozarządowych, Zespołów Synergii Lokalnej, a także przedstawiciele wojewódzkich rad: ds. osób niepełnosprawnych, pożytku publicznego, rynku pracy.

3. Lubelska RPW – poziom województwa

Na Lubelszczyźnie zastosowano wersję nieformalnej RPW składającej się z przedstawicieli Zespołów Synergii Lokalnej oraz działających podmiotów zatrudnienia socjalnego. W trakcie pilotażu wskazano, że w przyszłości warto jest rozważyć wariant „obywatelski” – np. zintegrować podmioty zatrudnienia socjalnego w rodzaj regionalnej platformy, np. *Konwent Centrów i Klubów Integracji Społecznej Lubelszczyzny* i przekazać mu obsługę RPW, pozostawiając przy ROPS jedynie funkcję koordynującą i wspierającą.

Propozycja „wariantu lubelskiego” zmierza w kierunku nienarzucania przez administrację konieczności budowania szerokich koalicji różnych instytucji i podmiotów, a pozostawienie procesu tworzenia tego typu organów doradczo-konsultacyjnych samorządowi województwa na bazie już funkcjonujących partnerstw, wykorzystując oddolne potrzeby budowy tego typu przedsięwzięć.

4. Łąwska RPW – poziom powiatu

Utworzenie RPW na poziomie powiatu miało zagwarantować pełną wymianę informacji pomiędzy Powiatowym Urzędem Pracy, Powiatową Radą Rynku Pracy, Radą Organizacji Pozarządowych, ośrodkami pomocy społecznej, samorządem powiatowym i Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie. Łąwska RPW została ulokowana w strukturach Powiatowego Zespołu ds. Ekonomii Społecznej, ponieważ regulamin organizacyjny tego zespołu przewiduje możliwość tworzenia podzespołów roboczych, tj. ...§ 4. *Do realizacji zadań określonych w § 2 przewodniczący może powołać grupy tematyczne, wyznaczając zakres zadań i czas ich wykonania*

II.

REKOMENDACJE DLA STAROSTÓW I MARSZAŁKÓW WOJEWÓDZTW

Działania pilotażowe wykazały, że przedstawiciele jednostek samorządu terytorialnego szczebla powiatowego i wojewódzkiego uznali potrzebę włączenia problematyki zatrudnienia socjalnego w tematykę funkcjonowania organów doradczo-konsultacyjnych. Stąd też, określone zostały najważniejsze rekomendacje kierowane do starostów i marszałków województwa:

Nr 1

- Uznanie RPW jako formy rzecznictwa zatrudnienia socjalnego na forum powiatu i województwa.

Jednostki samorządu terytorialnego szczebla powiatowego i wojewódzkiego powinny uznać propozycję tworzenia RPW za ważne ogniwo scalania działalności kilku organów doradczo-konsultacyjnych, reprezentujących najważniejsze instytucje administracyjne oraz podmioty obywatelskie w obszarze szeroko pojętej polityki społecznej. RPW powinny stanowić wielosektorową płaszczyznę współpracy, koordynującą działania instytucji administracji publicznej oraz organizacji pozarządowych, zmierzające do rozwoju sieci centrów i klubów integracji społecznej w danym regionie.

Nr 2

- Inicjator procesu tworzenia platformy współpracy w powiecie i województwie – rola PCPR i ROPS.

Rozpoczęcie tworzenia RPW powinno uwzględniać przede wszystkim już wykonane działania w opracowanych strategiach rozwoju (programach). Instytucjami mogącymi zapoczątkować tę inicjatywę powinny być regionalne ośrodki polityki społecznej (ROPS dla województwa) lub powiatowe centra pomocy rodzinie (PCPR dla powiatu). Zapowiedzą takiego przedsięwzięcia mogą być listy intencyjne starosty lub marszałka województwa.

Role administracyjne mogą zostać powierzone odpowiednio: ROPS lub PCPR. Instytucje te mają możliwość zaproponowania staroście/marszałkowi województwa wstępnej listy podmiotów odgrywających kluczową rolę dla rozwoju zatrudnienia socjalnego. Pierwsza forma kontaktu z potencjalnymi uczestnikami RPW to np. listy intencyjne m.in. do reprezentantów:

- 1) rad ds. rynku pracy, rad pożytku publicznego oraz rad ds. osób niepełnosprawnych,
- 2) środowisk organizacji pozarządowych,
- 3) podmiotów ekonomii społecznej, w tym podmiotów zatrudnienia socjalnego,
- 4) lokalnych partnerstw (np. lokalnych grup działania), lokalnych platform współpracy międzysektorowej,
- 5) gmin, w których zastosowano rozwiązania Modelu Lokalnej Współpracy i powstały zespoły konsultacyjno-doradcze, tzw. Zespoły Synergii Lokalnej.

Pierwsze spotkanie partnerów RPW powinno wprowadzać w tematykę zatrudnienia socjalnego oraz nakreślać plan pracy platformy, z uwzględnieniem możliwości rozszerzenia i zwiększenia stopnia współpracy w celu wspierania rozwoju usług reintegracji społecznej i zawodowej.

Nr 3

- Analiza wariantu organizacji RPW w powiecie/województwie, z zachowaniem autonomizacji jego zastosowania.

RPW powinny być tworzone tak, aby jak najlepiej wpisywać się w już funkcjonujące rozwiązania na danym terenie. Działania pilotażowe pokazały, że na szczególną uwagę zasługują dwa warianty organizacji platformy, a mianowicie:

- 1) tzw. wariant „instytucjonalny”, oparty na szerokiej reprezentacji instytucji administracji, przedstawicieli funkcjonujących rad konsultacyjno-doradczych, przedstawicieli III sektora, przedstawicieli gmin, w których zastosowano MLW (powołano Zespoły Synergii Lokalnej), przedstawicieli podmiotów ekonomii społecznej, w tym podmiotów zatrudnienia socjalnego. W tym wariantcie rola koordynatora działań administracyjnych powinna zostać powierzona PCPR lub ROPS;
- 2) tzw. wariant „obywatelski” oparty na funkcjonujących już partnerstwach lokalnych, międzyinstytucjonalnych lub branżowych (np. regionalnych konwentach centrów i klubów integracji społecznej) z przedstawicielami podmiotów ekonomii społecznej oraz przedstawicielami OWES-ów, które dysponują instrumentami wspierającymi rozwój centrów i klubów integracji społecznej. W tym wariantcie jednostki organizacyjne powiatu i województwa pełnią funkcję wspierającą, np.: pomoc przy organizacji spotkań.

Wydaje się ważne, aby na początkowym etapie tworzenia szerokiej reprezentacji instytucjonalno-podmiotowej RPW skorzystać z wariantu „administracyjnego”, z sukcesywnym oddawaniem inicjatywy dalszego funkcjonowania poza tę sferę. Organy samorządu terytorialnego powinny pozostać otwarte i elastyczne na współpracę z RPW, w tym szczególnie w sprawie konsultacji oraz przyjmowania propozycji kierunków realizowanej polityki społecznej.

Nr 4

- Alokacja RPW w strukturach komitetów ds. ekonomii społecznej w powiecie/województwie.

Jednostki samorządu terytorialnego szczebla powiatowego i wojewódzkiego, które dysponują własnymi komitetami (zespołami) ds. ekonomii społecznej, utworzonymi w celu realizacji *regionalnych*⁴ planów rozwoju ekonomii społecznej na lata 2013–2020, powinny rozpatrzyć propozycję włączenia RPW w struktury organizacyjne tych komitetów. Zadaniem komitetów ds. ekonomii społecznej jest m.in. wypracowywanie nowych rozwiązań oraz budowa sieci kooperacyjnych w ramach sektora przedsiębiorczości społecznej. Wzorami takiego rozwiązania są regulaminy działania komitetów ds. ekonomii społecznej województwa wielkopolskiego oraz powiatu iławskiego, w których przewidziano możliwość tworzenia specjalnych grup roboczych (grup tematycznych). Skład osobowy takich grup może uwzględniać przedstawicieli nie tylko już działających centrów i klubów integracji społecznej, ale także przedstawicieli gmin, które podjęły się zadania budowania na bazie MLW własnego systemu usług reintegracji społecznej i zawodowej. Proponowana metoda jest korzystna, także z uwagi na fakt szerokiej reprezentacji Komitetów ds. Ekonomii Społecznej.

Nr 5

- RPW jako samoistny organ doradczo-konsultacyjny dla starosty/marszałka województwa.

RPW może być traktowana jako niezależny organ doradczo-konsultacyjny dla starosty/marszałka województwa, powstały na bazie już funkcjonujących ustawowych organów doradczo-konsultacyjnych działających na obszarze powiatu/województwa. Utworzona w ten sposób RPW może zapewnić udział

⁴ Pojęcie regionalne oznacza plany rozwoju ekonomii społecznej na lata 2014–2020, opracowane i uchwalone przez samorząd powiatu lub samorząd województwa.

bardzo szerokiego gremium środowiska instytucji, organizacji, a nawet liderów społecznych. Przykładem jest województwo mazowieckie, gdzie zarządzeniem Marszałka Województwa powołano RPW w bardzo licznym składzie osobowym, uwzględniającym przedstawicieli gmin, w których powstały podmioty zatrudnienia socjalnego oraz zastosowano rozwiązania MLW. Ten wariant zapewnia bardzo silną korelację tematyki zatrudnienia socjalnego z innymi obszarami polityki społecznej.

Nr 6

- Zakres tematyczny RPW z zachowaniem autonomności kierunków pracy platformy.

Mając na uwadze cele stawiane przed RPW wydaje się zasadnym, aby zakres tematyczny funkcjonowania RPW zarówno na szczeblu powiatu, jak i województwa uwzględniał problematykę:

- 1) wyrażania opinii dotyczących strategii rozwoju województwa, ze szczególnym uwzględnieniem elementów wykorzystywania sektora usług reintegracji społecznej i zawodowej w rozwiązywaniu problemów przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu w regionie;
- 2) dokonywania ocen rozwoju sieci instytucjonalnej zatrudnienia socjalnego na obszarze gmin i powiatów danego regionu, a także efektywnego jej wykorzystywania w działaniach publicznych służb zatrudnienia oraz jednostek organizacyjnych pomocy społecznej z danego terenu;
- 3) formułowania rekomendacji dla starosty/marszałka województwa, dotyczących likwidowania barier administracyjno-legislacyjnych w rozwoju kompleksowych form pomocy, ze szczególnym uwzględnieniem podmiotów zatrudnienia socjalnego, a także wskazywania kierunków alokacji środków finansowych przeznaczanych na działania wspierające rozwój przedsiębiorczości społecznej, aktywności społeczno-zawodowej oraz likwidowania ubóstwa i wykluczenia społecznego;
- 4) przygotowywanie propozycji zmian legislacyjnych ustaw w obszarze pomocy, rynku pracy i zatrudnienia socjalnego dotyczących wspierania aktywności jednostek organizacyjnych samorządów gminnych i powiatowych.

- Zasady współpracy w ramach RPW.

Proces tworzenia RPW w powiecie i województwie powinien uwzględniać kilka zasad, które wyznaczają kierunek współpracy i zaangażowania się poszczególnych członków platformy:

- **Zasada poszanowania odrębności organizacyjno-merytorycznej każdego z partnerów wchodzących w skład RPW** – każdy członek platformy w pierwszej kolejności działa w celu realizacji zadań merytoryczno-organizacyjnych i statutowych reprezentowanego przez siebie podmiotu, mając jednocześnie na uwadze wspólne dla platformy sprawy i problemy.
- **Zasada otwartości** – zgodnie z którą każdy członek platformy ma prawo do przystąpienia oraz wystąpienia z RPW w dowolnym czasie, ma jednak obowiązek poinformowania o swojej decyzji pozostałych współpartnerów.
- **Zasada lojalności** – każdy członek platformy informuje o swoich planach i potrzebach innych partnerów wchodzących w skład RPW.
- **Zasada partycypacji zasobów** – każdy członek platformy, w miarę możliwości, angażuje swoje zasoby w działalność RPW, poszukując kompromisowych i optymalnych rozwiązań.

SŁOWO KOŃCOWE

Zaprezentowane rekomendacje należy traktować jako odpowiedź sposobu budowania koalicji na rzecz rozwiązywania problemów społecznych, uwzględniającego dobre wzorce stosowania usług reintegracji społecznej i zawodowej. Tworzenie Regionalnych Platform Współpracy ma na celu przede wszystkim inspirowanie samorządów gmin do korzystania z połączonego instrumentarium pomocy społecznej, rynku pracy i ekonomii społecznej, aby wzmacniać aktywność członków lokalnych społeczności i włączać ich w proces rozwoju i integracji najbliższego środowiska.